

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 1999/2000:23 Redovisning och aktiekapital i euro jämte fyra motioner som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås att aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker, understödsföreningar, försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag skall kunna välja att ha sin redovisning i euro i stället för i svenska kronor. I aktiebolag som har sin redovisning i euro skall enligt förslaget aktiekapitalet och aktiernas nominella belopp vara bestämda i euro. Förslaget innebär vidare att företag som har valt att ha sin redovisning i euro även i fortsättningen skall avge skattedeklarationer m.m. i svenska kronor.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 mars 2000. Möjligheten till redovisning i euro skall stå öppen fr.o.m. det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av år 2000.

Utskottet har inhämtat yttrande från skatteutskottet beträffande propositionen och motionerna.

Lagutskottet tillstyrker regeringens lagförslag och avstyrker bifall till motionerna.

Till betänkandet har fogats två reservationer och ett särskilt yttrande.

Propositionen

I proposition 1999/2000:23 föreslår regeringen (Justitiedepartementet) – efter hörande av Lagrådet – att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om ändring i bokföringslagen (1999:000),
2. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
3. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
4. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
5. lag om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
6. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
7. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
8. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
9. lag om ändring i sparbankslagen (1987:619),
10. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

11. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
 12. lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag,
 13. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
 14. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
 15. lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,
 16. lag om omräkningsförfarande vid beskattningen för företag som har sin redovisning i euro, m.m.,
 17. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
 18. lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
 19. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
 20. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
 21. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m.,
 22. lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
 23. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
 24. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
 25. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).
- Lagförslagen har intagits som bilaga 1 till betänkandet.

Motionerna

1999/2000:L7 av Stig Rindborg m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om en möjlighet för handelsbolag med juridiska personer som delägare att redovisa i euro i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:L8 av Margit Gennser (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att svenska företag får möjlighet att fr.o.m. år 2001 ha sin redovisning och sitt aktiekapital även i dollar.

1999/2000:L9 av Mats Odell m.fl. (kd) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag som ger företag möjlighet att avge sin skattedeklaration och att göra skatteinbetalning i euro i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:L10 av Yvonne Ruwaida och Kia Andreasson (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ytterligare undersöka förutsättningarna för en skatteredovisning enligt Riksskatteverkets förslag.

Inledning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 1999/2000:23 Redovisning och aktiekapital i euro jämte fyra motioner som väckts med anledning av propositionen. Utskottet har inhämtat skatteutskottets yttrande över propositionen och de motioner som väckts med anledning av propositionen. Yttrandet är fogat till betänkandet som bilaga 2.

Som en allmän *bakgrund* vill utskottet erinra om att företagens bokföring och annan redovisning varit föremål för ett omfattande reformarbete under 1990-talet.

På grundval av Redovisningskommitténs första betänkande (SOU 1994:17) Års- och koncernredovisning enligt EG-direktiv genomfördes hösten 1995 de ändringar i redovisningslagstiftningen för aktiebolag, vissa handelsbolag, kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag som betingades av EG:s bolagsrättsliga och redovisningsrättsliga direktiv (prop. 1995/96:10, bet. LU4, rskr. 91).

Hösten 1999 beslutade riksdagen en reform av reglerna om bokföring och offentlig redovisning som syftar till en samlad och modern lagstiftning (prop. 1998/99:130, bet. LU2, rskr. 50). Reformen, som byggde på bl.a. Redovisningskommitténs slutbetänkande (SOU 1996:157) Översyn av redovisningslagstiftningen, innebär att bestämmelserna om vem som är bokföringsskyldig, om räkenskapsår, löpande bokföring och arkivering samlats i en ny bokföringslag (SFS 1999:1078). Vidare har tillämpningsområdet för årsredovisningslagen (1995:1554) utsträckts så att lagen omfattar samtliga företag som är skyldiga att avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Bestämmelserna om finansiella företags offentliga redovisning finns dock även fortsättningsvis i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Den nya lagstiftningen har trätt i kraft den 1 januari 2000.

Den nya bokföringslagen saknar – liksom 1976 års bokföringslag – bestämmelser om vilken valuta som skall användas i den löpande bokföringen. Att bokföra affärshändelser och avsluta den löpande bokföringen med ett årsbokslut i annat än svenska kronor har emellertid inte ansetts vara förenligt med god redovisningssed. När det gäller årsredovisningen skall enligt 2 kap. 6 § årsredovisningslagen beloppen anges i svenska kronor. I den mån transaktioner har skett i annan valuta eller tillgångarnas och skuldernas värde ursprungligen har bestämts i annan valuta, måste beloppen således räknas om till svenska kronor. Lagen tillåter dock att beloppen, vid sidan av den redovisning som upprättas i kronor, anges i annan valuta, t.ex. euro. Bestämmelserna är tillämpliga även på finansiella företag enligt de särskilda årsredovisningslagarna för dessa företag.

Regeringen tillkallade genom beslut den 15 maj 1997 en särskild utredare med uppdrag att undersöka vilket behov svenska aktiebolag, bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag har av att kunna ange aktiekapital och aktiers nominella belopp i annat än svensk valuta. Utredaren skulle vidare undersöka vilket behov svenska företag har av att kunna upprätta sin finansiella redo-

visning i euro. Utredningen, som antog namnet Utredningen om aktiekapital och redovisning i utländsk valuta, överlämnade i december 1997 delbetänkandet Redovisning och aktiekapital i euro och annan utländsk valuta (SOU 1997:181).

Sedan delbetänkandet remissbehandlats fick utredaren genom tilläggsdirektiv i uppdrag att ytterligare analysera det företagsekonomiska behovet av en lagstiftning som gör det möjligt för svenska företag att ha sin redovisning i euro i stället för i svenska kronor (dir. 1998:28). Utredaren skulle också analysera de makroekonomiska konsekvenserna som en eventuell övergång till aktiekapital och redovisning i euro kan medföra. Parallellt med detta arbete skulle utredaren lägga fram förslag till lagändringar som gör det möjligt för svenska företag och utländska filialer i Sverige att ha sin bokföring och upprätta sin offentliga redovisning i euro. Vidare skulle utredaren lägga fram förslag till lagändringar som gör det möjligt för svenska aktiebolag, bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag att ha sitt aktiekapital i euro. Utredaren överlämnade i november 1998 slutbetänkandet Redovisning och aktiekapital i euro (SOU 1998:136). Slutbetänkandet har remissbehandlats.

De båda nu redovisade betänkandena ligger till grund för förslagen i förevarande proposition.

I *propositionen* föreslås att aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker, understödsföreningar, försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag skall kunna välja att ha sin redovisning i euro i stället för i svenska kronor. Detsamma skall gälla för utländska företags filialer i Sverige.

Regeringen föreslår särskilda regler om hur byte av redovisningsvaluta skall gå till. Enligt förslaget skall bytet ske genom ändring av bolagsordning eller motsvarande stadgar och få verkan från ingången av det räkenskapsår som följer närmast efter beslutet. Därvid skall balansräkningen för det utgående räkenskapsåret räknas om enligt den kurs mellan euro och svenska kronor som Europeiska centralbanken fastställer på balansdagen.

Enligt förslaget skall i aktiebolag som har sin redovisning i euro aktiekapitalet och aktiernas nominella belopp vara bestämda i euro.

Förslagen grundas på principen att företag som har valt att ha sin redovisning i euro även i fortsättningen skall avge skattedeklarationer m.m. i svenska kronor. I propositionen anges därför särskilda omräkningsmodeller som skall tillämpas vid beskattningen när eurobeloppen i redovisningen räknas om till kronor.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 mars 2000. Möjligheten till redovisning i euro föreslås stå öppen fr.o.m. det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av år 2000.

Utskottet vill för sin del inledningsvis framhålla att i stort sett samtliga EU-länder tillåter de nationella företagen att upprätta sin finansiella redovisning i euro, och fr.o.m. år 2002 kommer samtliga företag i länder som deltar i EMU att vara hänvisade till att upprätta sin löpande bokföring och sin finansiella redovisning i övrigt i denna valuta. För en del svenska företag kan redovisning i euro antas bli en nödvändig anpassning till den internationella redovisningsmiljön. Valutaunionen innebär att för åtskilliga svenska företag

kommer en stor andel av affärshändelserna att vara i euro. För företagen uppstår det särskilda redovisningskostnader om de tvingas hantera kronor och euro parallellt i den finansiella redovisningen. Detta problem kan, som framhållits från olika håll, bli särskilt påtagligt för svenska företag som ingår i internationella koncerner med euron som koncernvaluta. Utskottet vill också framhålla att redovisning i euro skulle förbättra en del svenska företags möjligheter till kapitalansaffning på den internationella kapitalmarknaden och vara av stor betydelse för tillförseln av kapital till den svenska aktie- marknaden.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det är angeläget att lagstiftning införs som möjliggör för svenska företag att ha sin redovisning i euro, och utskottet ser därför med tillfredsställelse att regeringen nu lagt fram ett sådant lagförslag.

Utskottet övergår därmed till att under skilda rubriker ta upp frågor som har aktualiserats genom motionerna eller som annars tilldragit sig utskottets uppmärksamhet.

Redovisning i handelsbolag

Som framgått innebär regeringens förslag att aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker, understödsföreningar, försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag får möjlighet att ha sin redovisning i euro.

I motion L7 beklagar Stig Rindborg m.fl. (m) att inte också enskilda näringsidkare, handelsbolag och stiftelser nu ges möjlighet att redovisa i euro som ett alternativ till redovisning i svenska kronor. Vad framför allt gäller handelsbolag med enbart aktiebolag eller andra juridiska personer som delägare kan det, enligt motionärernas mening, inte uteslutas att det kommer att medföra betydande praktiska problem att inte få denna möjlighet. I motionen konstateras att i en koncern, där moderbolaget äger aktier och andelar i såväl aktiebolag som handelsbolag i en sådan omfattning att dotterbolag skall inkluderas i koncernredovisningen, det kommer att vara endast handelsbolaget som inte får ha sin redovisning i euro. Motsvarande situation kan uppstå när flera aktiebolag gemensamt äger ett handelsbolag och detta bolag utgör centrum i verksamheten. Enligt motionärerna är det verklighetsfrämmande att ett handelsbolag i denna situation inte får redovisa i euro. Med hänsyn till det anförda är det enligt motionen angeläget att även handelsbolag med juridiska personer som delägare får möjlighet att redovisa i euro som ett alternativ till redovisning i svenska kronor, och riksdagen bör hos regeringen begära ett lagförslag med denna inriktning så snart som möjligt.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det kan innebära praktiska problem för framför allt koncerner, där handelsbolag med enbart juridiska personer som delägare ingår, om inte också handelsbolag ges möjlighet att redovisa i euro. Som *skatteutskottet* påpekar har frågan om handelsbolag med enbart juridiska personer som delägare bör ges rätt att ha sin redovisning i euro uppkommit på ett sent stadium i beredningsarbetet. Spörsmålet har inte analyserats närmare i det utredningsarbete som legat till grund för de förelig-

gande lagförslagen. Det har inte heller varit möjligt att arbeta fram skatteregler för dessa företag under departementsbehandlingen. Avsikten är emellertid, enligt vad som anförs i propositionen, att regeringen på nytt skall ta upp frågan om handelsbolags redovisning i euro i ett senare lämpligt sammanhang.

Lagutskottet utgår från att regeringen omgående föranstaltar om erforderligt utredningsarbete i syfte att få till stånd ett närmare underlag för ställningstagande till regler som möjliggör för sådana handelsbolag som avses i motionen att ha sin redovisning i euro. Lagutskottet anser därför, i likhet med skatteutskottet, att det inte finns någon anledning för riksdagen att nu göra några ytterligare uttalanden i frågan. Därmed avstyrks motion L7.

Redovisning i andra utländska valutor än euro

Regeringens förslag innebär att det nu öppnas en möjlighet till redovisning i euro fr.o.m. det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av år 2000.

I motion L8 av Margit Gennser (m) tas upp frågan om införande av en möjlighet för företagen att redovisa i även andra valutor än svenska kronor och euro. Enligt motionen skulle sålunda en möjlighet för företagen att redovisa i olika utländska valutor utjämna statens valutarisker. I många länder i Europa finns redan nu en sådan möjlighet. Att undanta exempelvis dollarn som redovisningsvaluta motsvarar, framhåller motionären, inte det svenska näringslivets internationella inriktning. Många stora och viktiga branscher i Sverige har behov av dollarredovisning. Mot denna bakgrund bör, enligt motionären, en rätt till redovisning och aktiekapital i även andra utländska valutor än euro införas. I första hand bör en sådan möjlighet införas i dollar samtidigt med att euron införas som redovisningsvaluta. Riksdagen bör hos regeringen begära lagförslag med denna inriktning.

Utskottet kan konstatera att många svenska företag numera har merparten av sina flöden i annan valuta än kronor eller euro. För dessa företag skulle en rätt att redovisa i företagets funktionella valuta ge möjlighet att sänka redovisnings- och valutakostnaderna. En möjlighet att redovisa i annan utländsk valuta kan också vara värdefull för dotterföretag i koncerner där dollar – eller annan utländsk valuta – utgör koncernvaluta. En sådan möjlighet finns också i några länder i Europa, bl.a. Danmark, Norge, Nederländerna, Luxemburg, Storbritannien och Irland.

Enligt utskottets mening bör en möjlighet för svenska företag att redovisa även i andra valutor än svenska kronor och euro kunna komma i fråga främst beträffande US-dollar, japanska yen, brittiska pund samt danska och norska kronor. Det finns emellertid för närvarande inte tillräckligt beredningsunderlag för att nu lägga fram förslag med sådan inriktning. Enligt vad som redovisas i propositionen avser regeringen därför att tillsätta en snabbutredning för detta arbete och att återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning. Inriktningen är att en sådan lagstiftning skall träda i kraft den 1 januari 2001 och ge möjlighet till redovisning i bl.a. US-dollar fr.o.m. år 2002.

Utskottet kan för sin del inte se att det föreligger några meningsskiljaktigheter i sak mellan motionären och regeringen i fråga om behovet av en möj-

lighet för företag att redovisa även i andra utländska valutor än euro. Även *skatteutskottet* anser att möjligheten att redovisa i andra valutor bör utvidgas. Samtidigt får lagutskottet, i likhet med *skatteutskottet*, konstatera att det saknas förutsättningar för ett genomförande redan fr.o.m. det räkenskapsår som inleds år 2001.

Mot bakgrund av att regeringen i förevarande proposition utlovat att snabbtreda frågan om möjlighet för svenska företag att redovisa även i andra valutor än svenska kronor och euro anser utskottet att motionen inte bör föranleda någon vidare åtgärd från riksdagens sida. Därmed avstyrks bifall till motion L8.

Omräkning från euro till svenska kronor

Som redan berörts grundas förslagen i propositionen på principen att också företag som har valt att ha sin redovisning i euro skall avge skattedeklarationer m.m. i svenska kronor.

I motion L9 av Mats Odell m.fl. (kd) kritiserar detta upplägg. I motionen framhålls att även om Sverige står utanför eurosamarbetet är den gemensamma valutan av stor betydelse för landet. Negativa konsekvenser av att Sverige inte är medlem i valutaunionen måste enligt motionärerna minska. Företagen måste därför få möjlighet, inte bara att redovisa i euro, utan även att avge skattedeklarationer och betala in skatt i euro. Riksdagen bör därför begära förslag hos regeringen med denna innebörd.

Vid utredningen av skattefrågorna har, som *skatteutskottet* framhåller, det varit en utgångspunkt att deklaration av samtliga skatter och avgifter skall ske i svenska kronor. Om en möjlighet att lämna deklaration i euro skall övervägas måste även skattefrågorna övervägas på nytt från denna utgångspunkt. I propositionen framhålls också att ett deklarationsförfarande i euro skulle kräva omfattande och kostsamma systemanpassningar hos Riksskatteverket. Regeringen har sålunda inte varit beredd att pröva frågan om deklarationer i euro.

Lagutskottet finner, i likhet med *skatteutskottet*, inte skäl att nu göra en annan bedömning än den regeringen gjort och avstyrker följaktligen bifall till motion L9.

Som nämnts inledningsvis anges i propositionen särskilda omräkningsmodeller som skall tillämpas vid beskattningen när eurobeloppen i redovisningen räknas om till kronor. Innebörden är att deklarationsuppgifterna räknas om från euro till kronor på ett schabloniserat sätt och att det sålunda inte krävs att företagen har dubblerad redovisning på så sätt att varje transaktion bokförs i både euro och kronor.

Yvonne Ruwaida och Kia Andreasson (båda mp) anser i motion L10 att det inte kan accepteras att företagen får tillämpa schabloniserade omräkningsmodeller av det slag regeringen föreslår. I stället bör företagen i enlighet med vad Riksskatteverket förordat vara skyldiga att räkna om varje enskild transaktion för skatteändamål och att alltså tillämpa en dubbel bokföring. Möjligheterna att ha ett sådant system bör undersökas närmare, och regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag med sådan innebörd. I motionen yrkas ett tillkännagivande härom.

Som *skatteutskottet* påpekar har frågan om omräkning för skatteändamål och huruvida schabloniserad omräkning eller dubblerad bokföring skall tillämpas diskuterats utförligt under beredningen av ärendet. Utifrån tillgänglig information har regeringen kommit till slutsatsen att dubblerad redovisning i euro och kronor för närvarande inte är ett realistiskt alternativ. Lagutskottet har inte funnit skäl till någon annan bedömning. Med hänsyn härtill anser lagutskottet, i likhet med skatteutskottet, att det inte är meningsfullt med ett tillkännagivande om ytterligare utredning i enlighet med förslaget i motion L10. Även denna motion avstyrks därför.

Utöver vad som ovan anförts föranleder de i propositionen framlagda lagförslagen inte några uttalanden från utskottets sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *redovisning i handelsbolag*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:L7,
res. 1 (m)
2. beträffande *redovisning i andra utländska valutor än euro*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:L8,
3. beträffande *omräkning från euro till svenska kronor*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:L9 och 1999/2000:L10,
res. 2 (m, kd)
4. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen antar regeringens förslag till
dels lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),
dels lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
dels lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
dels lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
dels lag om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
dels lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
dels lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
dels lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
dels lag om ändring i sparbankslagen (1987:619),
dels lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
dels lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
dels lag om ändring i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag,
dels lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
dels lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
dels lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,
dels lag om omräkningsförfarande vid beskattningen för företag som har sin redovisning i euro, m.m.,
dels lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),

dels lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
dels lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
dels lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
dels lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskon-
 tomedel m.m.,
dels lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för
 utomlands bosatta,
dels lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för
 utomlands bosatta artister m.fl.,
dels lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
dels lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

Stockholm den 27 januari 2000

På lagutskottets vägnar

Tanja Linderborg

I beslutet har deltagit: Tanja Linderborg (v), Rolf Åbjörnsson (kd), Marianne Carlström (s), Stig Rindborg (m), Rune Berglund (s), Karin Olsson (s), Henrik S Järrel (m), Nikos Papadopoulos (s), Elizabeth Nyström (m), Marina Pettersson (s), Christina Nenes (s), Tasso Stafilidis (v), Kjell Eldensjö (kd), Berit Adolfsson (m), Anders Berglöv (s), Viviann Gerdin (c) och Ana Maria Narti (fp).

Reservationer

1. Redovisning i handelsbolag (mom. 1)

Stig Rindborg, Henrik S Järrel, Elizabeth Nyström och Berit Adolfsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Lagutskottet utgår" och slutar med "motion L7" bort ha följande lydelse:

Utskottet beklagar i likhet med motion L7 att inte också enskilda näringsidkare, handelsbolag och stiftelser nu ges möjlighet att redovisa i euro som ett alternativ till redovisning i svenska kronor. Vad framför allt gäller handelsbolag med enbart aktiebolag eller andra juridiska personer som delägare torde det, enligt utskottets mening, medföra betydande praktiska problem att inte få denna möjlighet. Som motionärerna konstaterar kommer det i en koncern, där moderbolaget äger aktier och andelar i såväl aktiebolag som handelsbolag i en sådan omfattning att dotterbolag skall inkluderas i kon-

cernredovisningen, att vara endast handelsbolaget som inte får ha sin redovisning i euro. Motsvarande situation kan uppstå när flera aktiebolag gemensamt äger ett handelsbolag och detta bolag utgör centrum i verksamheten. Enligt utskottets mening är det verklighetsfrämmande att ett handelsbolag i denna situation inte får redovisa i euro, och en sådan möjlighet borde ha omfattats av det föreliggande förslaget. Utskottet kan inte se att skattefrågorna i sammanhanget är en så komplicerande faktor att de bort motivera en fördröjning på sätt som skett.

Med hänsyn till det anförda är det ytterligt angeläget att även handelsbolag med juridiska personer som delägare får möjlighet att redovisa i euro som ett alternativ till redovisning i svenska kronor, och ett lagförslag med denna inriktning bör av regeringen beredas med förtur och föreläggas riksdagen så snart som möjligt.

Vad utskottet sålunda anför bör riksdagen med bifall till motion L7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *redovisning i handelsbolag*
att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:L7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Omräkning från euro till svenska kronor (mom. 3)

Rolf Åbjörnsson (kd), Stig Rindborg (m), Henrik S Järrel (m), Elizabeth Nyström (m), Kjell Eldensjö (kd) och Berit Adolfsson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Lagutskottet finner" och slutar med "motion L9" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den kritik som framförs i motion L9 mot den princip som propositionen grundas på, nämligen att företag som har valt att ha sin redovisning i euro skall avge skattedeklarationer i svenska kronor. Som framhålls i motionen är den gemensamma valutan, även om Sverige står utanför eurosamarbetet, av stor betydelse för landet. Negativa konsekvenser av att Sverige inte är medlem i valutaunionen måste minska. Företagen måste därför enligt utskottets mening få möjlighet, inte bara att redovisa i euro, utan även att avge skattedeklarationer och betala in skatt i euro. Regeringen bör sålunda bereda och förelägga riksdagen ett lagförslag med denna innebörd.

Vad utskottet nu anför bör riksdagen med bifall till motion L9 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *omräkning från euro till svenska kronor*
att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:L9 och med avslag på motion 1999/2000:L10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

Redovisning i andra utländska valutor än euro

Stig Rindborg, Henrik S Järrel, Elizabeth Nyström och Berit Adolfsson (alla m) anför:

Vi vill särskilt framhålla att en möjlighet för företagen att redovisa i olika utländska valutor skulle utjämna statens valutarisker. I många länder i Europa finns redan nu en sådan möjlighet. Att undanta exempelvis dollarn som redovisningsvaluta motsvarar inte svenska näringslivets internationella inriktning. Många stora och viktiga branscher i Sverige har behov av dollar-redovisning. Mot denna bakgrund bör en rätt till redovisning och aktiekapital i även andra utländska valutor än euro införas.

Vi hade önskat att en möjlighet för företagen att redovisa i vart fall i dollar införas samtidigt med möjligheten att redovisa i euro, dvs. fr.o.m. räkenskapsåret 2001. Vi kan emellertid konstatera att det av tidsskäl inte längre är möjligt att få till stånd en sådan ordning. Vi har därför valt att inte reservera oss till förmån för motion L8 och i stället genom detta särskilda yttrande velat understryka angelägenheten av att en möjlighet att redovisa i andra utländska valutor än euro, i första hand US-dollar, japanska yen, brittiska pund samt danska och norska kronor, kommer till stånd så snart som möjligt.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:2004) om
kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och
värdepappersbolag

1999/2000:LU8
Bilaga 1

21 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på
ränta på skogskontomedel m.m.

1999/2000:LU8
Bilaga 1

23 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.

1999/2000:LU8
Bilaga 1

1999/2000:SkU5y

Redovisning och aktiekapital i euro

Till lagutskottet

Lagutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1999/2000:23 Redovisning och aktiekapital i euro jämte motioner. I propositionen föreslås att aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker, understödsföreningar, försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag skall kunna välja att ha sin redovisning i euro i stället för i svenska kronor.

De företag som väljer euro som redovisningsvaluta skall fortsätta att deklarera och betala skatt i svenska kronor. I propositionen föreslås en ny lag med omräkningsregler för beskattningen och följdändringar i ytterligare nio skattelagar. Utskottet får anföra följande.

Schabloniserad omräkning från euro till svenska kronor

Propositionen

I propositionen föreslås att deklarationsposter som hämtas från redovisningen skall räknas om genom ett schabloniserat omräkningsförfarande. Reglerna skall omfatta inkomstskatten, mervärdesskatten och reklamskatten.

De föreslagna omräkningsreglerna innebär bl.a. att balansräkningen räknas om enligt balansdagens kurs medan årets vinst räknas om efter årets genomsnittskurs. Skillnaden tas upp som en ej resultatpåverkande korrigeringspost. Omräkningslagen innehåller även särskilda regler som behövs för att hantera avsättningar till periodiseringsfond, koncernbidrag, underprisöverlåtelse, värdering av fordringar och skulder i annan valuta än euro, representationsavdrag, ändringar i balansposter och byte av redovisningsvaluta. För mervärdesskatten och reklamskatten skall omräkning ske enligt redovisningsperiodens genomsnittskurs.

Företag som väljer att ha sin redovisning i euro bör enligt propositionen även i en särskild bokföring redovisa såväl gjorda löneutbetalningar som avdragen skatt i svenska kronor. Från den särskilda bokföringen kan de uppgifter hämtas som behövs för skattedeklarationen och kontrolluppgiften.

Omräkningsmetoden innebär att staten tar på sig en valutakursrisk. Regeringen har gjort bedömningen att omräkningsmetoden inte kan missbrukas på ett sådant sätt att staten systematiskt förlorar på den. Utvecklingen kommer emellertid att följas noga. Ger omräkningsmetoden upphov till systematiska problem kommer regeringen att föreslå lagstiftning för att åtgärda problemen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 mars 2000. Möjligheten till redovisning i euro skall stå öppen fr.o.m. det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av år 2000.

1999/2000:LU8
Bilaga 2

Motionerna

I motion L9 av Mats Odell m.fl. (kd) yrkas att regeringen skall återkomma med ett förslag som ger företagen möjlighet att deklarera och betala in skatt i euro. Yvonne Ruwaida och Kia Andreasson (båda mp) yrkar i motion L10 att förutsättningarna för att införa ett system med dubbel bokföring och omräkning av varje enskild transaktion skall undersökas ytterligare.

Utskottets ställningstagande

Det har vid utredningen av skattefrågorna varit en utgångspunkt att deklaration av samtliga skatter och avgifter skall ske i svenska kronor. Om en möjlighet att lämna deklaration i euro skulle övervägas måste även skattefrågorna övervägas på nytt från denna utgångspunkt. I propositionen har också framhållits att ett deklarationsförfarande i euro skulle kräva omfattande och kostsamma systemanpassningar hos Riksskatteverket. Regeringen har enligt propositionen för närvarande inte varit beredd att pröva frågan om deklarationer i euro. Utskottet finner inte skäl att nu göra en annan bedömning än den regeringen har gjort och avstyrker följaktligen motion L9.

Som ett annat alternativ till det föreslagna systemet med schabloniserad omräkning har under beredningsarbetet diskuterats om det bör ställas krav på dubblerad bokföring och omräkning för varje transaktion. Utifrån tillgänglig information har regeringen kommit till slutsatsen att dubblerad redovisning i euro och kronor för närvarande inte är ett realistiskt alternativ. Med hänsyn till att frågan har behandlats ingående under beredningen av propositionen anser utskottet att det inte är meningsfullt med ett tillkännagivande om ytterligare utredning i enlighet med förslaget i motion L10. Utskottet avstyrker därför även denna motion.

Utskottet har i övrigt inte funnit anledning till några kommentarer till de framlagda lagförslagen och tillstyrker den nya omräkningslag och de övriga ändringar i skattelagstiftningen som regeringen har föreslagit.

Redovisningen i vissa handelsbolag

Motionen

I motion L7 yrkar Stig Rindborg m.fl. (m) att handelsbolag med juridiska personer som delägare skall ha möjlighet att redovisa i euro. Enligt motionärerna är det viktigt att regeringen återkommer i denna fråga så snart det över huvud taget är möjligt.

Det framgår av propositionen att frågan om handelsbolag med enbart juridiska personer som delägare bör ges rätt att ha sin redovisning i euro har uppkommit på ett sent stadium i beredningsarbetet. Frågan har inte analyserats närmare av utredningen. Det har inte heller varit möjligt att arbeta fram skatteregler för dessa företag under departementsbehandlingen. Avsikten är emellertid att regeringen skall ta upp denna fråga på nytt i ett senare lämpligt sammanhang. Det finns enligt utskottets mening därför inte någon anledning för riksdagen att uttala sig i frågan. Utskottet avstyrker motionen.

Redovisning i andra valutor än svenska kronor och euro

Motionen

I motion L8 yrkar Margit Gennser (m) att det skall införas en möjlighet att också ha redovisning och aktiekapital i dollar fr.o.m. det räkenskapsår som inleds år 2001. Motionären anför bl.a. att i princip samma regelsystem som för euron bör kunna tillämpas även på andra valutor.

Utskottets ställningstagande

Det framgår av propositionen att regeringen förbereder lagändringar som skall öppna möjlighet för svenska företag att redovisa även i andra valutor än svenska kronor och euro. Det finns emellertid inte tillräckligt beredningsunderlag för att riksdagen skall kunna fatta ett beslut redan nu i detta ärende. Ett flertal frågor på bl.a. redovisnings- och associationsrättens områden återstår att analysera och lösa. Arbetet sker nu med inriktning på att lagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 2001. Det skulle möjliggöra redovisning i US-dollar och ytterligare några andra valutor fr.o.m. det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2002.

Vid utvidgningen till ytterligare redovisningsvalutor bör i princip samma omräkningsförfarande som för euro kunna användas vid beskattningen. Det framgår emellertid av propositionen att de återstående lagstiftningsfrågorna inte kan beredas klart i sådan tid att ikraftträdandet kan ske samtidigt med att företagen får möjlighet att redovisa i euro. Utskottet delar regeringens och motionärens uppfattning att möjligheten att redovisa i andra valutor bör utvidgas men får samtidigt konstatera att det saknas förutsättningar för ett genomförande redan fr.o.m. det räkenskapsår som inleds 2001.

Stockholm den 18 januari 2000

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Holger Gustafsson (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Ulla Wester (s), Marie Engström (v), Kenneth Lantz (kd), Catharina Hagen (m), Yvonne Ruwaida (mp), Rolf Kenneryd (c), Per Olof Svensson (s) och Lars Lilja (s).

1999/2000:LU8
Bilaga 2

Avvikande meningar

1. Schabloniserad omräkning från euro till svenska kronor – kd

Holger Gustafsson och Kenneth Lantz (båda kd) anför:

Även om Sverige står utanför eurosamarbetet är utvecklingen av den gemensamma valutan av stor betydelse för oss. Negativa konsekvenser av att Sverige inte är medlem i EMU måste minskas. Företagen måste därför få möjlighet till affärer, bokföring samt att under ett beskattningsår konsekvent avge sin skattedeklaration och skatteinbetalning i euro om de så vill.

Vi motsätter oss inte att den i propositionen föreslagna lagstiftningen nu genomförs, men riksdagen bör samtidigt begära av regeringen att den fortsätter lagstiftningsarbetet för att så snabbt som möjligt komma tillbaka med lagförslag som innebär att företagen skall kunna deklarerar och betala in skatten i euro. Vi tillstyrker därför motion L9.

2. Schabloniserad omräkning från euro till svenska kronor – mp

Yvonne Ruwaida (mp) anför:

Riksskatteverket har förespråkat att varje enskild transaktion för beskattningen skall räknas om till kronor, vilket i princip skulle förutsätta en dubbel bokföring. Det finns nämligen en risk att den schabloniserade omräkningen från euro till kronor inbjuder till skatteplanering. Även om inte perfekta dataprogram för ändamålet finns i dag, är jag övertygad om att sådana kommer att utvecklas om det finns behov för det, vilket det skulle göra om lagstiftningen utformas enligt Riksskatteverkets förslag. Då skulle också den osäkerhet som finns med en schabloniserad omräkning kunna undanröjas. Jag anser att riksdagen bör bifalla motion L10 och alltså uttala sig för att regeringen så snart som möjligt återkommer till riksdagen med lagförslag som innebär att ett system med dubbel bokföring förs in i lagstiftningen.

3. Redovisningen i vissa handelsbolag – m

Carl Fredrik Graf, Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin och Catharina Hagen (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet välkomnar att regeringen har valt att tillmötesgå det behov som många företag har av att kunna redovisa i euro. De svenska företagen slipper därmed några av de konkurrensnackdelar som följer av att Sverige står utanför valutaunionen. Det är emellertid inte bra att enskilda näringsidkare, handelsbolag och stiftelser inte redan i dag kan ges möjlighe-

ten att redovisa i euro. Framför allt när det gäller handelsbolag med enbart aktiebolag eller andra juridiska personer som bolagsmän kan det inte uteslutas att det kommer att medföra betydande praktiska problem. Vi anser att regeringen skall återkomma i denna fråga så snart det över huvud taget är möjligt och tillstyrker därmed motion L7.

1999/2000:LU8
Bilaga 2

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Motionerna	2
Utskottet	3
Inledning.....	3
Redovisning i handelsbolag	5
Redovisning i andra utländska valutor än euro	6
Omräkning från euro till svenska kronor	7
Hemställan	8
Reservationer.....	9
1. Redovisning i handelsbolag (m).....	9
2. Omräkning från euro till svenska kronor (m, kd).....	10
Särskilt yttrande.....	11
Redovisning i andra utländska valutor än euro	11
Bilaga 1 Propositionens lagförslag	12
Bilaga 2 Skatteutskottets yttrande 1999/2000:SkU5y.....	74